

A győzhetetlen armada

Contributed by lakosm
2004. October 18. Monday 20:41

There are no translations available Xerxes Á³ta nem gyÁ¼jtÁ¶ttek annyi embert Á©s annyi hajÁ³t egy vÁjllalatra Á©s a keresztyÁ©n EurÁ³pa a keresztes hadjÁjratok Á³ta nem lÁjított annyi erÁ³t egy eszme szolgÁjlatÁjban, mint a mennyit a spanyol kirÁjly kÁ¼ldÁ¶tt az eretnek Anglia meghÁ³dÁ-tÁjjsÁjra.

MÁjir 1584. Á©v Á³ta folyt a kÁ©szÁ¼lÁ³dÁ©s a spanyol birodalom minden kikÁ¶ttÁjÁ©ben. Drake Ferencz 1587 tavaszÁjn 30 hajÁ³val meglÁjítogatta a spanyol partokat. Cadixban Á©s GenuÁjban elÁ©gette az ott talÁjlt gÁjlyÁjkat Á©s raktÁjratokat s maga Lissabont is megtÁjmadja, ha kirÁjlynÁ³je e vÁjllalatot el nem tiltja. Á©gy is má©rhetetlen kÁjrt okozott Á©s a mi annÁjil is fontosabb volt, ismÁ©t egy Á©vi halasztÁjra kÁ©nyszerÁ-tette a spanyolokat, kiknek az elrombolt Á©s elÁ©getett felszerelÁ©s Á©lelmi tájrgyakat májssokkal kellett pÁ³tolniok. A kÁ¼lÁ¶nben annyira halogatÁ³ kirÁjly tá¼relmetlen, hogy egyszer májir a tengeren lÁjssa hajÁ³hadÁjt. Santa Cruz marquis, a prÁ³bÁjlt, vitÁ©z tengernagy, kit vezÁ©rÁ¼l kijelÁ¶lt, elvesztÁ© kegyÁ©t, n 1587 Á³szÁ©n lehetetlennek tartÁj májir az indulÁjst. Á¼«A vas vezÁ©r helyett arany herczeget vÁjlasztottakÁ¼», Medina Sidonia herczeget, a Gusman-csalÁjdbÁ³l, Castilia leggazdagabb májgnÁjst, ki jobban kitÁ±nt vagyona Á©s szÁjrmazÁjja, mint gyakorlata Á©s katonai tudomÁjnya Ájltal. KÁ¶rÁ¼lÁ¶tte azonban a legvitÁ©zebb Á©s legprÁ³bÁjltabb kapitÁjnyok Á©s tengerkoszorÁjja gyÁ¼lekezett. KÁ¼lÁ¶nben is az 1588. Á©vet jelÁ¶ltÁ©k ki rá©gi jÁ³slatok a kivÁjlá³an vÁ©gzetes Á©v gyanÁjnt. Á¼Á©s csodÁjok foglalkoztattÁj mindenÁ¼tt a kedÁ©lyeket. ValÁ³ban, midÁ³n májjus vÁ©gÁ©n parancs jÁ¶tt az indulÁjra, tá¶m Á©s szervezetre egyarájnt bÁjmulatos haderÁ³ állott a spanyol zÁjrsziÁ³k alatt. A hajÁ³had zÁ¶mÁ©t 65 galleon alkotta, Ájtlag 1000-1200 tonna tartalommal, elÁ³l nÁ©gy roppant gÁjleÁjisz jÁjrt, mint a lepantÁ³i hadjÁjratnÁjil, azonkÁ-vÁ¼l má©g 56 nagy kereskedÁ³hajÁ³ volt ÁjtalakÁ-tva gÁjlyÁjvÁj. A FÁ¶ldkÁ¶zi-tenger mellÁ©kÁ©nek erdÁ³it levÁjgtÁj, hogy a gÁjlyÁj annÁjil biztosabban uralkodjanak a tengeren. NÁ©gy-Á¶t lÁjbnyi volt falaik vastagsÁjga, azt remÁ©ltÁ©k, hogy az angol ÁjgyÁ³k golyÁ nem hatol Ájrt rajtuk. 2431 ÁjgyÁ³, 19,295 katona, 8252 hajÁ³s Á©s 2088 gÁjlyarab volt ez Á³szÁ³ vÁjra elosztva. A nagy armadaMindegyik hajÁ³ vitorlÁjÁjra nagy veres kereszt volt festve, kÁ¼lsÁ³leg is mutatva, hogy a vÁjllalat a katolikus egyhájzat szolgÁjja. Az Á¶sszes legÁ©nysÁ©g meggyÁ³nt Á©s megÁjldozott, mielÁ³tt partra szÁjllott. Nem volt ott sem kÁjromkodÁj, sem jÁtÁ©k, sem májss mulatsÁjg, a spanyol nemzeti jellem egÁ©sz komoly elszÁjntsÁjgÁjt tá¼krÁ¶ztette viss a hajÁ³ssereg magaviselete. A hadjÁjratnak tá©rÁ-tÁ©s is volt egyik czÁ©lja; hajÁ³ra szÁjllott az inquisitor is, majdnem 300 szerzetessel. Allen angol jezsuita, kit a pÁjpa bibornoknak nevezett ki, mint canterbury-i Á©rsek Á©s pÁjpai legatus pÁjstorlevelet bocsÁjított ki, melyben ErzsÁ©betet a leggyÁjzatosabb szitkokkal illeti, s angol hiveit felszÁ³lÁ-tja, fogjanak fegyvert e gonosz teremtÁ©s ellen. Má©g nevÁ¼ket is tá¶bnyire szenteknek vagy vallÁjjos fogalmaknak kÁ¶szÁ¶ntÁ©k a hajÁ³k. El voltak lÁjtvá elesÁ©ggel s minden hadi felszerelÁ©ssel bÁ³ven. A vÁjrhata³ nagy Á©s dicsÁ³ esemÁ©nyek ide vontÁj spanyol nemes ifjÁ³sÁjg virÁjgÁjt: vagy ezren jÁ¶ttek Á¶nkÁ©nt hájborÁ³t tanulni, babÁ©rt szerezni, vagy a hitÁ©rt meghalni. Emberi elÁ³relÁjÁj szerint ez a hajÁ³had megÁ©rdemelte a Á¼gyÁ³zhetetlen armadaÁ¼ nevÁ©t, a hogy ura nevezte. Ez azonban má©g csak fele a spanyol hadi kÁ©szÁ¼letnek. A terv szerint Medina Sidonia Ájtkelve a csatornÁj, a flandriai part felÁ© tart, elÁ±zi a hollandusok hajÁ³hadÁjt, mely ott zÁjir alatt tartja Farnese SÁjndor seregÁ©t. Ez a sereg 22,000 harcosbÁ³l állott, Á©lÁ¼kÁ¶n azon kornak kÁ©tsÁ©gtelenÁ¼l legnagyobb hadvezÁ©rÁ©vel. SzÁjmos kis szÁjllÁ-tÁ³hajÁ³ kÁ©szÁ¼l ott is, hogy az Armada vÁ©delme alatt gyorsan Á©s biztosan Ájtvigye AngliÁjba. Ott májir a parmai herczeg veszi Ájt a vezÁ©rsÁ©get; a cz egyenesen London. Ezzel szemben Anglia is teljes erÁ³vel kÁ©szÁ¼lt a hatalmas pÁjrbajra. Anglia Á©s nem ErzsÁ©bet. Mert a kirÁjlynÁ©t most sem hagyta el ocsmÁjny fukarsÁjga, sajnÁjlt minden fillÁ©rt azoktÁ³l, kik koronÁjÁjÁ©rt Á©s orszÁjgÁjÁ©rt Á¼letÁ¼ket Á©s vÁ©rÁ¼ket. Azt megtette, hogy nagy szÁjrazfÁ¶ldi sereget gyÁ¼jtÁ¶tt Tilburyba, London kÁ¶zelÁ©be, de vezÁ©rÁ¼l Leicestert rendelte, az ellÁjÁjrsÁ³l meg Á©pen senki sem gondoskodott. Hanem az angol nÁ©p egy Á©rtelemmel fogott fegyvert, mihelyt a haza vÁ©delmÁ©rÁ³l volt szÁ³, má©g a katolikusok is eljÁ¶ttek Á©s megosztottÁj a tá¶bbivel a nÁ©lkÁ¼lÁ¶zÁ©st Á©s a viszontagsÁjgot. De ha szÁjrazfÁ¶ldi csatÁjra kerÁ¼l a dolog, vagyis ha Farnesenek sikerÁ¼l kikÁ¶tr ez a nagyÁ©szt tapasztalatlan, rosszul vezetett had alig Ájllhat meg a belga hájborÁ³k bajnokaival szemben. AzÁ©rt Anglia legfÁ³bb remÁ©nyÁ©t hajÁ³hadÁjba vetette Á©s nem csalÁ³dott benne. Maga a kirÁjlyi hajÁ³had arÁjnylag csekÁ©ly volt, csak hajÁ³bÁ³l állott Á©s ezek kÁ¶zÁ¼l is csak az utolsÁ³ Á©vekben Á©pÁ¼lt Á¶t nagy hajÁ³ volt olyan, hogy nagysÁjgra, legÁ©nysÁ©gÁ©nek Á©s ÁjgyÁ³inak szÁj májra nÁ©zve a spanyol gÁjlyÁjkkal vetekedhetett. Á-szes tonnatartalmuk kÁ¶rÁ¼ egy mostani elsÁ³rangÁ³ pÁjnczÁ©lhajÁ³Á©val (12,000 tonna). De erÁ³sÁ-tÁ©seÁ¼l szolgÁjlt egy nagy hajÁ³snemzetnek Á¶ssz viharedzett legÁ©nysÁ©ge, kereskedÁ³ Á©s kalÁ³z vitorlÁjja. Ezekkel egyÁ¼tt a hajÁ³had Á©gy a hajÁ³k, mint a matrÁ³zok szÁj májra nÁ©zve felÁ¼lmÁ³lta a spanyolt. Az angol akkor kezdte Á©rezni, mi a tenger fÁ¶lÁ¶tti uralom. Oly nagy volt a tengerÁ©sz nÁ©p elbizakodott, kegyetlen Á¶nzÁ©se, hogy nÁ©hÁjny Á©vvel az armada elÁ³tt azt a tervet nyÁ³jítottÁj be a kirÁjlynÁ©nak, engedje, hogy a kalÁ³zhajÁ³k elmenjenek New-Foundland vizeire, hovÁj az Á¶sszes tengerjÁjrá³ nÁ©pek, francziÁj, spanyolok, hollandusok nagy szÁjmmal kÁ¼ltek hajÁ³kat halÁjjszatra, ott nemcsak nagy zsÁjkmÁjnyra tesznek szert, hanem a hajÁ³sok elfogÁjja vagy leÁ¶lÁ©se Ájltal mindenkorra bÁ©nÁ-tjÁj a vetÁ©lytÁjrsakat Á©s biztosÁ-tjÁj Anglia felsÁ³sÁ©gÁ©t. E felsÁ³sÁ©get most nyílt harcban kellett kivÁ-vni, má©g mindig nagyon tá³nyomÁ³ erejÁ± ellensÁ©ggel szem harcz kimenetelÁ©tÁ³l nem fá©ltek, hisz Á©vek Á³ta nÁ©hÁjny kalÁ³zzal sem birt a spanyol hatalom. Most Howard lord admirali vezetÁ©se alatt egyÁ¼tt voltak a rettegett kapitÁjnyok: Drake, Hawkins, Frobisher Á©s májssok, oly hajÁ³kkal, melyeknek minden vitorlÁjja, kÁ¶tele s ÁjgyÁ³ja ki volt prÁ³bÁjlvá, oly legÁ©nyekkel, kik alattuk Á©s velÁ¶k tanultak meg uralkodni a vizen, kik a legnagyobb viharban, vÁ©szben is bizton, nyugton igazgattÁj a vitorlÁjt Á©s az ÁjgyÁ³t. Most nem zsÁjkmÁjnyÁ©rt, hanem honukÁ©rt harcolnak, azokon a vizeken, melyeknek minden szirtjÁ©t, zÁjtonyÁjt ismerik. HajÁ³ik is e vizekhez má©rvÁ©k, kicsinyek, fÁ¼rgÁ©k. InkÁjbb hasznÁjÁj a vitorlÁjt, jobban is tudnak bÁjnni vele, mint a spanyolok, kiknek flottÁjÁjt má©g jobbÁjra az evezÁ³ hajtja. Az armadÁjnak a FÁ¶ldkÁ¶zi-tenger arÁjnylagos nyugalmÁjhoz má©rt hajÁ³szerkezete nem igen birkÁ³zhatott meg az Á³czeÁj viharaival. KÁ¼lÁ¶nben is ritka szeles Á©s esÁ³s volt az a tavasz Á©s nyÁj. Alig hogy LissabonbÁ³l kiindult, szÁ©tszÁ³rta a vihar Á©s kÁ©t há³napjÁjba kerÁ¼lt, má-g valahogy Á¶sszeverÁ³ve, eljutott az angol

